

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2022-566

28.6.2022

Gjensidige Forsikring ASA

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Hiving av trål - klemskade - albue/arm- og ryggplager - akutt/brosymptomer - årsakssammenheng.

Forsikrede fikk 16.4.15 smerter i ryggen da en stropp til trålen røk under oppløfting og belgen falt over han. Forsikrede oppsøkte lege da han kom i land 23.4.15, som noterte korsryggsmerter uten utstråling. Han ble sykemeldt til 31.5.15. Det gikk 4,5 måneder før ryggplager igjen ble notert i journalen. Av notat fra 2017 fremgikk at forsikrede i denne perioden hadde utviklet smerter i albue med utstråling ventralt underarm. To spesialister, bedrifts- og fastlege samt selskapets rådgivende lege vurderte saken og konkludere ulikt hva gjaldt årsakssammenheng. Selskapet avsto krav om erstatning med henvisning til at det ikke forelå årsakssammenheng mellom hendelsen og forsikredes plager. Nemnda bemerket at saken måtte vurderes i lys av den tidsnære dokumentasjon. Forsikredes anførsel om at han hadde hatt kontinuerlige plager etter ulykken, fremgikk ikke av den tidsnære dokumentasjonen. Nemndas saksbehandling er skriftlig og forsikredes anførsel om kontinuerlige plager, forutsatte umiddelbar bevisførsel. Forsikrede hadde ikke sannsynliggjort en årsakssammenheng og selskapet ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede var omfattet av arbeidsgivers pakkeforsikring med utvidet dekning for varig medisinsk invaliditet (vmi). Han fikk 16.4.15 smerter i ryggen da en stropp til trålen røk under oppløfting og belgen falt over han.

Forsikredes fastlege noterte 31.5.13: "... Korsryggsmerter uten utstråling siste dager. Ingen almensymptomer. Trener mye og tror selv det er årsak. vært borte fra skole (...)". Dette er det eneste notatet i journalen hvor det er nevnt ryggmerter før hendelsen.

I skademelding til Nav 20.4.15 står det:

Under hiving sleit vi en stropp, da vi holdt på å ta inn trålen, med det resultat at ... fikk seg et slag over ryggen av belgen av trålen. Han klaget over smerter i ryggen. Han ble satt til lettere arbeid et par dager.

Etter at forsikrede var kommet i land, oppsøkte han lege 23.4.15. Denne noterte:

V: korsryggsmerter uten utstråling. Mest sannsynlig muskulære smerter. ...

Forsikrede ble sykemeldt, henvist til røntgen og fysioterapi. Røntgen samme dag viste ikke noen skjelettskade. Den 18.5.15 heter det: "Er i bedring. Går til fysioterapi. Dog ikke klar til å reise ut som fisker". Forsikrede var sykemeldt til 31.5.15 for korsryggsmerter.

I skademelding til selskapet, undertegnet 16.6.15, meldte arbeidsgiver om skade i form av bløtdelsskader og rygg.

Av fastlegejournal 8.10.15 fremgår:

Skjelett røntgen viste ikke skade.

Fortsatt betydelige plager med smerter i korsrygg spesielt, men spres seg nå oppover mellom skulderblad og opp til nakke
Er tilbake i jobb, men det skal lite til før han får vondt i ryggen
Feks smerter når han står lenge opp og ned, tunge løft osv.
Ingen utstrålende smerter i over eller underarm ...

MR Lumbosacralcolumna 23.10.15 viste ikke noen aktuelle patologiske forandringer.

I journal 16.12.15 står det:

... Pasienten har vært moderat plaget med korsryggsmerter i voksen alder, men betydelig verre etter at han fikk et kraftig traume under fiske. ... Utredning med rgt LS columna supplert med MR har vært normal.
Forsøkt fysioterapi med kun forbigående effekt Vært 7 uker på fiske. Økende korsryggsmerter ...

I poliklinisk notat 8.1.16 skriver fysioterapeut N. at han trodde smertene var av muskulær karakter og med god prognose ved igangsetting av fysisk aktivitet, ryggskole, mv.

Selskapet ble kontaktet av forsikrede v/advokat i oktober 2016. Selskapet utbetalte totalt kr 396 184 for tapt lott i perioden 2015 til 2017.

Av fastlegejournalen 28.2.17 fremgår at forsikrede "har vært 10 uker på havet, mye ryggvondt, og siste uke tilkommet smerter i høyre arm ...". I notat 14.3.17 står det:

... Mangeårige plager med korsryggsmerter til og fra.
Pasienten var på fiske i ett i 3 måneder (nov-januar) Utviklet i denne perioden smerter høyre albue med utstråling ventralt hø underarm.

Klinikk forenelig med lateral epikondylit. har nå vært sykemeldt i 3 uker, men fortsatt betydelige plager. ...

I notat 4.4.17 fra Avdeling for Fysikalsk medisin og rehabilitering, Sykehus, heter det at korsryggplagene er en "muskulær smerte- og spenningstilstand. ... Denne typen plager er uspesifikk og forventes å kunne ha en god prognose gitt innlemming av adekvate mestringsstrategier: Plagene påvirkes ofte av totalbelastning. ... Pasienten har en langvarig forløpende og belastningsrelatert smertetilstand som med stor sannsynlighet vil kronifiseres i hans nåværende tung belastende yrke. Fra medisinsk hold anbefales omskolering til et lettere yrke. ..."

Fysioterapeuten nevner i brev 24.1.18 kjente ryggplager etter klemskaden i april 2015, og at forsikrede ifm. løft av sekker på 30 kg x 100 hver arbeidsdag blir mer preget av plagene. "Når dette inntreffer må han skifte arbeidsteknikk og løfter med overarm og underarm for å skåne korsrygg. Over tid har dette medført økte plager fra albue region med smerter grunnet overbelastning. Dette ses i sammenheng med hans nedsatte evne til gjentatte løft med sete og rygg i kombinasjon ...".

Overlege ved avdeling for fys. medisin og rehab., Sykehus, dr. X, skriver i en erklæring av 28.2.18:

...

... Ved nøye gjennomgang av yrkesanamnesen viser det seg at han etter hvert som ryggsmertene blir kraftigere må justere sin arbeidsstilling og at han flytter mere av belastningen til overkroppen og armene. Fra et fysikalsk medisinsk ståsted mener vi at måten han justerer sin arbeidsstilling på fører til en lengere vektarm og dermed økt belastning på armene. ...

En konkluderer derfor at med rimelig stor sannsynlighet er en direkte sammenheng mellom smerterelatert justering i hans arbeidsstilling og økende plager i begge overarmer. ...

X mener videre at det er lite sannsynlig at det ville komme vesentlig bedring om forsikrede fortsetter i nåværende jobb med mange tunge løft ila. en arbeidsdag.

Selskapets rådgivende lege, dr. Y, uttalte 23.4.18:

Vurdering:

Albuesmerter har tilsynelatende først debutert i slutten av februar 2017, så her kan jeg ikke se noen

årsakssammenheng. Han har tilsynelatende etter hendelsen hatt tilbakevendende uspesifikke ryggsmarter med muskulært preg. Det er ikke påvist noen tegn til vevsskade på røntgen eller MR av korsryggen. En mulig bløtdelsskade/muskulær skade burde ha bedret seg spontant eller gjennom opptrening. Etter mitt skjønn er det ikke sannsynlighetsovervekt for at de tilbakevendende korsryggsmertene er skaderelatert, slik saken er belyst.

Selskapet opplyste at årsakssammenhengen var tvilsom, men etterkom forsikredes ønske om å innhente en spesialisterklæring og partene ble enige om spesialist.

I spesialisterklæring utarbeidet av dr. Z, spesialist i fysikalsk medisin og rehabilitering, 2.10.18 heter det under **"VURDERING 1. ÅRSAKSSAMMENHENG ..."** at Z mener at det ikke foreligger "noen dokumentasjon for noen sikker inngangsinvaliditet" som burde tillegges betydning. Det forelå en moderat energipåvirkning, men det forelå ikke umiddelbare smerter og billedundersøkelser hadde ikke avdekket sikre skadeutløste forandringer. Mht. brosymptomer, fremhevet han "hull" i dokumentasjonen mellom 20.7.- 8.10.15 og 28.10.16-28.2.17. Han ga videre uttrykk for at den aktuelle saken var vanskelig å vurdere, og konkluderte slik:

...

Alt i alt synes det altså å foreligge en lang rekke øvrige faktorer som forklarer det aktuelle symptombildet og ikke med sikkerhet anses som skadeutløst i seg selv.

Utviklingen er dermed ikke forenlig med en akseptert medisinsk forståelse av symptomutvikling over tid.

Ut fra disse betraktningene finner jeg skjønnsmessig å måtte konkludere med at det foreligger mindre enn 50% årsakssammenheng mellom det aktuelt inntrufne og dagens tilstand.

Det ble ikke angitt noen skaderelatert invaliditetsgrad, men total invaliditet ble antydnet å være 10 %. Z anbefalte skifte av jobb.

Selskapet avsto ytterligere utbetaling 31.10.18 under henvisning til manglende årsakssammenheng. Utbetalt erstatning på kr 226 181 for inntektstap, og kr 22 000 til dekning av påførte utgifter ble ansett som endelig oppgjør i saken.

I uttalelse fra bedriftslegen 11.10.19 står det bl.a. at jobb forverrer plagene, men at det ikke er mulig med annet arbeid uten andre sertifikat" ... Det er klare tegn til at det er skaden som er årsak til hans nåværende plager".

Nav innhentet en spesialisterklæring fra lege i spesialisering, V., ved fys. og rehab. avd., Sykehus. I erklæringen, datert 5.2.21, benytter V. i avsnittet **"Årsakssammenheng"** Navs momenter for yrkessykdom og ikke kriteriene oppstilt for yrkesskader/traumerelaterte plager. Det heter bl.a.:

...

Konklusjon årsakssammenheng:

Etter min vurdering er det mest sannsynlig og nærliggende at hans nåværende plager og funksjonssvikt skyldes arbeidsulykken Begrunnelsen for dette er traumets art, akutte symptomer, det foreligger brosymptomer og mangel på symptomfrihet etter ulykken.

Psykososiale belastninger i forløpet av en slik hendelse vil kunne være med på å opprettholde slike symptomer. Imidlertid har skadelidte klart å stå i jobb etter skaden, og aktivt forsøkt å nyttegjøre hjelpetilbud/behandling for å oppnå bedring.

V. anga invaliditeten skjønnsmessig til 15 %.

Nav innvilget 26.2.21 ménerstatning i gruppe 1.

Den 20.5.21 krevde forsikrede v/advokat ytterligere erstatning. Det ble anført at kriteriene for årsakssammenheng var oppfylt. Han ville komme tilbake med oppdaterte tapstall når selskapet hadde tatt stilling til spørsmålet om ansvar. Det ble krevd at selskapet dekket utgifter til omskolering, fremtidig inntektstap og ménerstatning.

Selskapet avsto 23.9.21. Det ble vist til uttalelsen fra rådgivende lege og spesialisterklæringen fra 2018. Forsikrede klaget til kundeombudet som opprettholdt avslaget.

Forsikrede opplyste 8.2.22 at han var sykemeldt, og at han sammen med lege hadde konkludert med at det ikke lenger var hensiktsmessig å presse seg i jobben. Vedlagt fulgte erklæring fra fastlegen av samme dato, hvor det fremgår at tilrettelegging i form av enda lettere arbeid ikke var mulig pga. manglende kvalifikasjoner.

Nemnda har mottatt hurtigrapport fra fysioterapeut, spesialist i muskel og skjelett, av 18.5.22.

Forsikrede har i det vesentlige anført at han har rett til inntektserstatning og ménerstatning i tråd med hva hans advokat har krevd. Forsikrede har hatt store smerter i ryggen etter hendelsen i 2015, og det foreligger utvilsomt årsakssammenheng, jf. advokatens gjennomgang, to spesialisterklæringer, uttalelse fra fysioterapeut, mv. Nav har lagt erklæringene til grunn og utbetalt ménerstatning. Det er urovekkende at selskapet bare vektlegger sin egen spesialist.

Selskapet har i det vesentlige anført at det ikke er sannsynliggjort årsakssammenheng mellom hendelsen og dagens plager. Vurderingen skal baseres på kriteriene og retningslinjene for bevisvurdering oppstilt i Rt-1998-1565. Plagene fra albue, oppstod først i slutten av februar 2017. Kravet til akutt- og brosymptomer er dermed ikke oppfylt, og det er ikke årsakssammenheng med skaden.

Forsikrede oppsøkte ikke lege for ryggplager i perioden 31.5.- 8.10.15, dvs. at det var et opphold på 4,5 måneder tidlig i forløpet. Kravet til kontinuerlige nedtegnelser er av større betydning tidlig i skadeforløpet. Det er også et opphold i nedtegnelser fra lege/behandler fra 28.10.16-28.2.17. Vilåret om brosymptomer er ikke oppfylt. Det er vanskelig å forstå ut fra anerkjent biomedisinsk tankegang at en gradvis utvikling over år i stadig forverrende retning, kan skyldes en tidligere påført ytre skade. Smertene er mer utbredte enn hva selve skademekanismen skulle tilsi, og også mer utbredte enn hva som er dokumentert i tidlig fase. Det synes å foreligge en lang rekke andre faktorer som forklarer det aktuelle symptombildet. Utviklingen er ikke forenlig med en akseptert medisinsk forståelse av symptomutvikling over tid, jf. også spesialisterklæringen hvor det konkluderes med manglende årsakssammenheng. Erklæringen innhentet av Nav, og erklæringen til dr. V. er basert på feil faktum. Videre går de ikke konkret inn i journaler/dokumentasjon ved vurderingen av brosymptomer og atypisk skadeutvikling. Dr. V. har heller ikke hatt tilgang til fulle journaler eller mandat til å skrive en spesialisterklæring.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder om det er sannsynliggjort årsakssammenheng mellom hendelsen 16.4.15 og senere varige plager i rygg og albuer/armer.

Det foreligger årsakssammenheng mellom ulykken og dagens plager dersom ulykken er en nødvendig betingelse for plagene, og ulykken har vært så vidt vesentlig i årsaksbildet at det er naturlig å knytte ansvar til den.

Det er kravstiller, forsikrede, som har bevisbyrden, dvs. den som i tilstrekkelig grad må sannsynliggjøre at vilkårene for rett til utbetaling er oppfylt, herunder at det foreligger årsakssammenheng.

En vurdering av årsakssammenheng har både en juridisk og en medisinsk side. Nemnda har ikke medisinsk kompetanse og kan ikke foreta noen medisinsk vurdering. Nemnda kan heller ikke overprøve det medisinskfaglige skjønn som er utøvd av leger i saken.

Når det foreligger uttalelse/erklæring fra en eller flere uavhengige sakkyndige som konkluderer med årsakssammenheng, vil nemnda vurdere uttalelsen/erklæringen på et juridisk grunnlag for å sjekke at den/de tilfredsstiller de krav som er stilt i retts- eller nemndspraksis. Er så ikke tilfellet, vil erklæringen/uttalelsen ikke bli lagt til grunn.

Det gjelder særskilte krav for sammenhengen mellom et traume og senere bløtdelsskade/nakkesleng, PTSD, mv., se Rt-1998-1565 og f.eks. FinKN 2018-865 og 2018-814.

Det er ikke avdekket traumerelaterte skader gjennom billedundersøkelser av rygg eller albuer/armene og nemnda legger derfor til grunn at det er tale om bløtdelsskader. I slike tilfeller vurderer nemnda spørsmålet om det er sannsynliggjort adekvat årsakssammenheng på grunnlag av fire kumulative vilkår: 1) Ulykken må ha hatt tilstrekkelig skadevoldende evne; 2) det må foreligge akuttsymptomer i form av smerter innen to-tre døgn etter ulykken; 3) det må foreligge brosymptomer, det vil si sammenhengende plager fra ulykken til den kroniske senfasen; og plagene etter ulykken må ha et traumatologisk plausibelt forløp, det vil si at sykdomsutviklingen må følge et forløp som er forenelig med hva man ut fra anerkjent medisinsk viten kan forvente.

Nemnda tillegger tidsnære bevis større vekt enn bevis som er tilkommet senere. Særlig bevis tilkommet etter at det oppsto uenighet med selskapet, tillegges mindre vekt. Dette er utslag av nemndas skriftlige saksbehandling.

I Rt-2010-1547 avsnitt 48 omtaler førstvoterende at ved et vanlig forløp ved bløtdelsskader har skadelidte "de kraftigste symptomer de første par dager etter ulykken og at man så gradvis blir bra, eller at det eventuelt skjer en stabilisering av smertene på et lavere nivå enn i fasen rett etter ulykken ... En utvikling hvor smerter og ubehag blir verre uker eller måneder etter ulykken, eller oppstår i andre deler av kroppen, er ifølge de sakkyndige ikke forenelig med at skaden skyldes en bløtdelsskade, ...".

Etter det som er opplyst oppstod plagene i albue/armene tidlig i 2017, jf. fastlegens journal 28.2.17, og disse plagene er da ikke noen direkte følge av skadehendelsen. Men selskapet kan unntaksvis også være ansvarlig for plager som er tilkommet etter skadetilfellet såfremt de er sekundære/følgeskader til en skade som oppsto på skadetidspunktet, og ulykken er så vidt vesentlig i årsaksbildet at det er naturlig å knytte ansvar til den.

Dr. X har 28.2.18 konkludert med "rimelig stor sannsynlighet" for at det er en "direkte sammenheng mellom smerterelatert justering i hans arbeidsstilling og økende plager i begge overarmer". Forutsatt at erklæringen anses tilstrekkelig til å sannsynliggjøre at arm/albueplagene skyldes ryggplagene, og at ryggplagene skyldes hendelsen i april 2015, kan selskapet være ansvarlig for plagene såfremt forsikrede klarer å sannsynliggjøre at ryggplagene er forårsaket av hendelsen.

Y (som avga en erklæring innhentet av partene i fellesskap) konkluderte med manglende årsakssammenheng mellom hendelsen og ryggplagene. Etter hans syn var utviklingen ikke "forenelig med en akseptert medisinsk forståelse av symptomutvikling over tid". Han fremhevet også flere "hull" i dokumentasjonen av brosymptomer.

Fastlegen og bedriftslegen mener begge at ryggplagene skyldes ulykken i april 2015. Deres konklusjoner bygger imidlertid ikke på de oppstilte kriteriene for konstatering av bløtdelsskader. Uttalelsen innhentet av Nav fra dr. V. synes å benytte enkelte av kriteriene. Men den inneholder ikke en nærmere drøftelse av de ulike momentene i lys av den foreliggende dokumentasjonen, f.eks. fraværet av dokumentasjon av rygg smerter i perioden 31.5.-8.10.15. Et slikt langvarig opphold tidlig i forløpet, taler mot årsakssammenheng.

Forsikrede har anført at han har hatt kontinuerlige plager, noe som imidlertid ikke fremgår av den tidsnære dokumentasjonen. Konsekvensen av det er at nemnda ikke kan legge til grunn at det er sannsynliggjort årsakssammenheng mellom hendelsen og senere plager. En slik konklusjon er i samsvar med retningslinjene for bevisvurdering oppstilt av Høyesterett, se Rt-1998-1565. Dessuten medfører nemndas skriftlige saksbehandling at vurderingen i all hovedsak baseres på tidsnær dokumentasjon og ikke etterfølgende opplysninger om at man hadde symptomer i aktuelle perioder. I en sak hvor slik bevisførsel er aktuell, mener nemnda at saken må bringes inn for domstolene.

Nemnda kan etter dette ikke se det er grunnlag for ytterligere ansvar for selskapet.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Karin M. Bruzelius (leder), Tonje Giertsen (selskapsrepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).